

MIHAIL ILLARIONOVICS KUTUZOV LEVELEI

(1745—1813.)

Az orosz haditudomány Kutuzovot a szuворovi hadvezetés egyik legkimagaslóbb alakjának tekinti. Hiába próbálták meg a XIX. sz. hivatalos, burzsoá történetírói mindenáron befeketíteni, a szovjet korszak eljöttével újra teljes fényben ragyog előttünk ez a kivételes képességekkel megáldott zseniális hadvezér a maga lángoló hazaszeretetével és mélységes humanizmusával.

Kutuzov több mint 50 évet áldozott életéből a honvédő orosz hadseregeknek. Az új orosz haditudományt a fejlődés magas fokára emelte, alkotóan továbbfejlesztve a szuворovi hagyományokat. A hadászat terén merész újító volt, a hadvezetésnek teljesen új módjait dolgozta ki. Határozottság, hajlékonyság és találékonyság jellemezte hadműveleteit. Nemcsak mint katona volt tehetséges, kitűnt mint jó pedagógus is, és nagyon sok kiváló tiszt került ki a keze alól. Rugalmas és mindig célratörő taktikája a győzelem hatalmas szervezőjévé avatta, akinek legnagyobb érdeme az volt, hogy a feudális cári Oroszország súlyos viszonyai közepette is meg tudta nyerni a széles néptömegeket a honvédő (1812) háborúban való aktív részvételnek.

Ismeretes, hogy 1805 augusztusában I. Sándor orosz cár Kutuzovot egy 50 000 főnyi hadsereggel Ausztriába küldte, hogy segítségére legyen a Napóleon ellen harcoló osztrákoknak. Mire azonban odaért, a franciák már alaposan megverték az osztrákokat, akik Kutuzov javaslatának ellenére Austerlitznél újra harcba bocsátkoztak az ellenséggel. A négyszeres túlsúlyban lévő franciák megnyerték ezt a csatát is. (1805. nov. 20.). Kutuzov még ez év folyamán visszaindul megmaradt seregével Oroszországba, és a visszavonuló sereg útja megynken vezet keresztül.

A későbbi borogyinói hős, Oroszország megmentője két levélben köszönte meg azt a vendégszeretetet, amelyben átvonulása idején megynkenben részesült seregével együtt. A szeretetteljes fogadásról tanúskodik az a levél is, amelyet az akkori császári hadbiztos, gr. Haller József intézett Heves vármegyéhez és amelynek szövegét — a két Kutuzov-levéllel együtt — most először tesszük közzé.

a) I. Kutuzov köszönő levele a jászkuuni kerülethez:

Löblichen Staende des Cumanier und Jaziger Districts!

Mit dem grössten Vergnügen habe ich aus den Rapporten der drey Cavallerie Collonen Commandanten ersehen, wie sehr Dieselben Ursache hatten, sich ihres Marches durch Ihren District zu erfreuen. Durch Ihre vortrefliche Vorkehrungen war die russisch kayserliche Troupe hinlänglich verpflegt, durch Ihr humanes edles Benehmen genoss das Offiziers Corps der vorzüglichsten Gastfreundschaft. Ich werde es für eine angenehme Pflicht halten dieser beeden Districte Meinem Monarchen als Sr Majestait dem Káyser und Könige von Hungarn anzuempfehlen. Nehmen Sie indessen, meinen und den Dank der ganzen Armée für Ihre löblichen Bemühungen.

Indem ich den Löblichen Ständen diese Gesinnungen erkläre, bitte ich Sie die Versicherung meiner grössten Hochachtung und Dankbarkeit anzunehmen.

Bartfeld, d: 28. December 805. 8. Jänner 806. von KUTUSOFF

An die Löbl. Staende des Cumanier und Jaziger Districts.

106. Ps. 24-a Jan. 806.

Anno 1806 die 24-a Januarii sub Generali Congregatione Lectae.

b) Kutuzov köszönő levele Heves megyéhez:

*An die hochlöblichen Stände des Hevescher Komitats!
Meine Herrn,*

Mit dem grössten Vergnügen habe ich aus den Rapporten der drei Kavallerie Kolonnen ersehen, wie sehr dieselben Ursache hatten sich ihres Marsches durch Ihr Komitat, meine Herrn, zu erfreuen. Nicht zufrieden überall die nöthige Fourage und Proviant für die Soldaten in Bereitschaft zu halten, hatten Sie noch über dem die Güte das ganze Offizierskorps in Ihrn Zirkel aufzunehmen, auf das gastfreundschaftlichste zubewirthen und die sämtlichen Herrn Generale, welche sich bei diesen Kolonnen befanden mit der grössten Zuvorkommenheit zu empfangen. Innigst gerührt eile ich Ihnen hiermit meinen aufrichtigsten Dank dafür abzustatten und der ausgezeichnetesten Hochachtung zu vorsichern mit welcher ich stets verbleide.

Bartfeld, den 28-sten December 1805.

Ihr gehorsamer Diener

General von KUTUSOFF

c) Gróf Haller József levele Heves vármegyéhez Kutuzov seregének átvonulásával kapcsolatosan:

praeseant, die 24-a 1806

Tekéntettes Nemes Vármegye!

El tökéltett szándéka vala ugyan a Magyar Országon keresztül ment Moszka Császár Hadi Serege Feő Vezérének Grof Koutousoff Ur Eő Excellentiájának, hogy azon hathatos Rendelések miá, mellyeket ezen Nemes Vármegye arra végre, hogy azon Sereg Semmi fogyatkozást ne szenvedjen maga Megyéjében tett, Hálaadó érzékenységet különös Levelében ezen Nemes Megyének meg bizonyította. Ha azon Levél miolta a Feő Vezértől el váltam, ezen Nemes Vármegyéhez el érkezett é a vagy nem? én azt még eddig nem tudhattom, de úgy mint ezen seregnek Magyar Országon keresztül lejendő kísérésére ki rendelt Királyi Feő Biztos köteleségemnek tartom, hogy azon hathatos Rendelések miá, mellyek mind a' Feő Vezérnek, mind a Moszka Császár Hadi Seregének tökéletes meg elégedéseket okozták, hálaadó köszönetemet ezen Levelemmel ki fejezzem.

Minthogy pedig az Idő járása igen szükségesnek teszi azt, hogy ezen sereg uttyának folytatására ezen Nemes Vármegye által tett köteleéseknek számadása mennél hamarább végbe mennyen, tehát Szükséges egyszers'mind az, hogy ez éránt kapott Nyugtató Levelek (Quientantiák) mentül előbb rendbe szedettessenek, és azokból egy rendes egész Munka (Summariium) úgy el készüljön, hogy mihelyest a' végső számadás éránt a Rendelések maga uttyán el érkeznek, azon számadás a ki küldendő Követek által végben is mehessen, hogy ezen Nemes Vármegye a Szükséges Elégtételt annak idejében meg kaphassa.

Egyéb aránt illendő Tisztelettel vagyok. Költ Sebessen Boldog
Aszszony Havának 14. Napján 1806. Eszt.

A Tekintetes Vármegyének

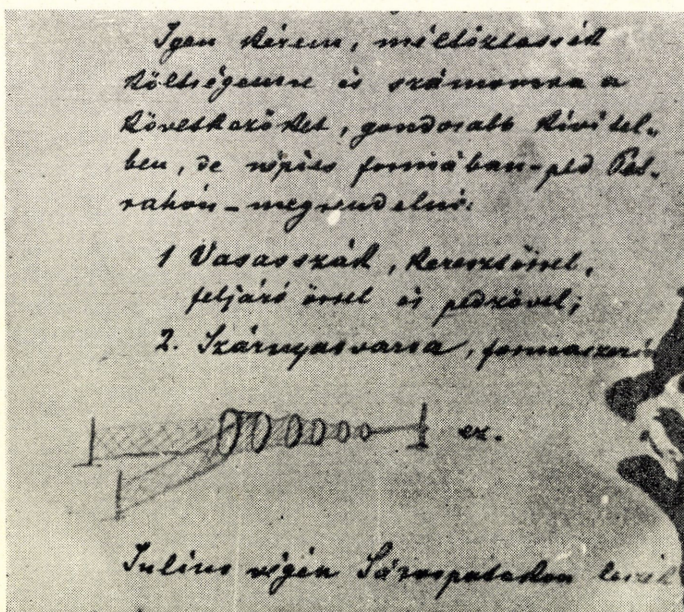
engedelmes Szolgája

GROF HALLER JOSEF

Közli: Dr. BIHARI JÓZSEF

HERMAN OTTÓ LEVELE SZINYEI GERZSONHOZ

»Budapest, 1884. júl 1. Tisztelt Professorom! Azon vagyok, hogy az ethnográfiailag fontos halászlati eszközöket összegyűjtsem. Igen kérem, méltóztassék költségemre és számomra a következőket, gondosabb kivitelben, de népies formában — pld. Petrahón megrendelni: 1 vasas szák, keresztörrel, feljáró örrrel és pedzövel. 2. Szárnyas varsa, forma szerint. (vö. Herman rajzát a fakszimilén.) Július végén Sárospatakon leszek s átvenném a tárgyakat. Szíves választát kéri s várja elkötelezett híve, Herman Ottó. Lakás: Nemzeti Múzeum.«

Igen kérem, méltóztassék
költségemre és számomra a
következőket, gondosabb kivitel-
ben, de népies formában — pld. Pet-
rahón — megrendelni:
1 Vasasszák, keresztörrel,
feljáró örrrel és pedzövel;
2. Szárnyas varsa, forma szerint.
Július végén Sárospatakon leszek.

H. Ottó ex.

(A levél a sárospataki könyvtár birtokában.)

Közli: Dr. BAKOS JÓZSEF